

## Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . . . .	6 frt — kr.
Negyedévre . . . . .	1 50
Helyben na. noz aordva:	
Egész évre . . . . .	8 frt — kr.
Negyedévre . . . . .	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . . . .	10 frt — kr.
Negyedévre . . . . .	2 50

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 20.

## A háború végén.

A szultán leeresztette vértől pirosuló, hadverő kardját, leeresztette pedig királyunk, az orosz czár és a német császár közbenjárására, kik már megelégtettek a sok vérontást. Most aztán az következik, hogy a szultán benyújt még egy 36 millió számát a megcsúfított Görögországnak — persze kifizetés végett s no még másféle hadikárpótlások is fognak következni.

Sok fontos tapasztalatot lehet levonni e dologból mindkét félnek, de különösen Görögországnak, melynek sajtó sebei meggyógyítására egy-két évtized szükséges.

A nagyhatalmak mind tele vannak leereszkedő nyájassággal a küzködő állam iránt s biz ők nem tehetnek róla, hogy ha a felébredt török energia ismét fényes diadalt aratott, s ha a görög hadak csak pyrhusi diadalokat tudtak aratni s Salisbury angol miniszterelnök — ha a csekély görög szimpatia nem gátolná — elszerelné mondani elődjének: Beaconsfield lordnak a legutóbbi orosz-török háborúkor mondott szavait: »A török birodalom minden ellenvélemények dacára ezuttal is fényesen került ki a harczból s életképesnek mutatta magát.«

Azt sejtette mindenki, hogy a régi kihült hamu alatt még lappang egy kis parázs, de hogy azt megbolygatva lángtenger törjön elő, — azt senki sem gondolta. És innen a nagy török-szimpatia,

ami különösen Magyarországon kezd ébredezni újból. Mert a Török birodalom jelentős politikai pozícióját újból megvédte és ezuttal nagy szolgálatot tett egész nyugat Európának, de különösen nekünk magyaroknak. A török energiájának köszönhető, hogy a mai kor Batu kánja — Miklós czár, aki Ázsiában egész rabszolga gyűjteményt tart — kis barbár államokból, szorosabb földrajzi érintkezésbe nem lépett a mi déli szomszédainkkal; a délszlávokkal és akkor mi csakúgy körül vagyunk véve — szlávok millióival, mint Batu kán hordái támadtak egykor északról, észak-nyugatról, délről.

Roszzul kertészkednek azok, akik csak azért távolítják el az öreg fűzfát a folyópartról, hogy a fiatalabb ültetvények jobban nőhessenek; mert egy sebes ár a védtelen partot mindenestől elsodorhatja.

Több jó akarat a beteg iránt, mely betegsége dacára is cselekszik, mely még most is tud rendet csinálni az örökségre vágyók között, hisz a keresztény elvek mellett Európában úgy sincs jövője a mohamedanizmusnak s míg más nép átveheti az ő hivatását, addig csendesen visszavonul szépen a tenger mellé, Kis-Ázsia partjaira. A mór megtette kötelességét, a mór mehet.

De találtunk-e más népet, mely átveheti a fontos pont megvédését, mely elég erős hátát odavetni a beözönlő szláv elemnek? Azt mondják, hogy 8.100,000 görög él a Balkánon. Talán ez lesz az a nép, mely a török helyét elfoglalja. Ezt bizonyosra venni azonban nagyon korai

dolog. Ebben nagyon szomorú tapasztalatot szerezhettünk a mostani háboruban. Mikor a görög nép élet-halál harcra készül s felszólítja a csatlakozásra a külföldön élő fiait is — vajjon megfelelt-e a nép számarányának az az alig 100,000 főnyi hadsereg? Azt mondják, hogy a rendes katonakötelesek se jöttek be mind, nemhogy még Kis-Ázsia görögjei is eljöttek volna. És a 3 s fél milliónyi európai török rendet tud csinálni. Tehát nincs olyan eszme, amely az összes görögöket egyesíteni tudná, Európa még nem bízhatja rá féltett kincsét, az »aranszarv« megvédését.

Micsoda politikai éretlenség az minden kilátás nélkül belemenni egy olyan harcba, melyben a támadó fél a külső segítség reményében támad. Egészen más lenne a helyzet, ha Görögország lett volna erre provokálva. S a hibát most fényes világításban helyezik az Athénben uralgó zavarok.

A görög nép tehát még nem elég erős a kilátásba helyezett feladatát teljesíteni. De lássuk a mostani birtokost. A törököt minden tradíciói Konstantinápolyhoz fűzik, mint a kereszténységet Rómához. Veszély idején bizonyára a mohamedanizmus kétségbeesésével, fanatizmusával fogják megvédeni az utolsó csepp vérig s ha más foglalja azt el, mint a görög . . . ? Ez nem lehet, mert akkor az európai egyensúly megbomlana és akkor ismét a nagy halak felfalnák a kis halakat.

És mit vetünk a török szemére?

## A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

### Az én bogaraim.

Nyájas olvasóm! vau-é az ön barátjának bogara?

— Van-é?! De mennyi. A multkor is . . . Elég kérem! elhiszem. S ha most e kérdést önrel intézem barátjához, ez is ugyan így felel.

Neki is elhiszem.

Nehogy pedig önök is barátjaimhoz forduljanak felvilágosításért — ime bevallom, hogy nekem is vannak bogaraim.

Önök belátják, hogy tavaszkor bogarokról értekezni aktuális dolog. Mert egy fecske nem csinál tavaszt, de az biztos jele az időnek, ha borunkba moslicza csapódik, ha orunkat dagadtra csipi a szunyog, ha szemünk szikrát hány a belé vágódott cserebogártól. Akkor itt a tavasz — a bájos kikelet.

Hanem a tárgyra. Az ön vallomások mindig szenzációsak, lássuk hát a medvét, az az beszéljünk az én bogaraimról.

Az én bogaraim szabadon röpködtek idáig, de most elkapodom a kezem ügyébe esőket, a természetrajz iránt érdeklődő olvasók delektálására.

Legkedvesebb bogaram:

A „betűző szu“. (*Firkonez innocens.*)

Egyszerű szürke bogár, még pedig az apróbb fajtából. Tavasszal és ősszel jelentkezik. Ilyenkor dong, csapong a levegőben. Egyébként időkben tuskókban lakik, melybe ha bele szo-

rul, úgy ordít, mint a fába szorult féreg, melyről tudva van, hogy nagyon csendesen szokott ordítani. Igen jámbor bogár. A betűket veti ugyan, de az újabb kutatások, mind valószínűbb teszik, hogy írni nem tud.

#### FAJAI:

1. *A poeta* (Firkonez simplex seu virideus.) Ez a faj nagyon hasonlít a fentebb említett törzs alakhoz. Egész télen és nyáron át egyszerű szürke egzisztencia, de amint a tavasz megjön költővé velik s a tavasz első zöldsege nem az, melyet olvasóink szeme észre vesz, hanem az mely olvasóink szeme elé nem kerül az ő verse. Ha ez az alfaj megszorul, nem ordít, hanem mosolyog és hizeleg, természetrajzi néven pumpon.

Életrajzából ennyit:

— Barátom egy költeményt irtam, csak neked mutatom meg.

— Édes Adolárom sürgős dolgom van.

— Halgasd csak. »Tavaszhoz«.

A jó barát megtörve bár fogya nem, végig hallgatja s Adolárt rábiztatja valamelyik lap szerkeztőjére.

Adolár beküldi a verset. Küld másikat is, sokat. A papír kosár telik. Adolár türelme fogy.

— Nem olvasom a versedet a lapokban Adolár.

— Eh! mit. Az a nyomorult szerkesztőség. Nem is küldeném hozzájuk, mit értenek ők ilyesmihez.

Azt hiszik ezek után, hogy Adolár egy félre ismert, vagy üldözött zseni? Dehogy. Betűző szu kérem, »Firkonez virideus seu sim-

plex« ki betűt vetni tud, de a természetrajz tanúsága szerint írni nem Ellenszere ismeretlen.

2. *A diák*: (F. biflone- drukker). Irni olvasni tud de nem szokott. A leczkét nem tudja, de felelni szokott.

— Pufók feleljen.

Pufók felel. Szórol szóra zugja a leczkét, még a sajtó hibát is mondja. A negyedik padban tartja a könyvet egy másik drukker, onnan puskáz. Ártatlan faj. Ha megéri elpusztul.

Többi fajtái a *diurnista*, (F. non speransz), *korrektor* (F. dormiens) és a *kisbiró* a malom alatt, (F. orákulum).

#### II. CSALÁD.

Az „*aggancsár*“ (Butonez communis) közkedveltségű bogár. Fején hatalmas szarvakat visel, de sajtóságos szem alkotása miatt nem látja szarvait. Ezek a szarvak nem támadó fegyverek, csak dekoráció. Bár igen közönséges bogár, szarvai miatt mégis érdekes.

Alfaja az „*Édes öregem*“ (*Butonez inklareszibilis*) Ennek szarvai nem láthatók, de illetékes emberek azt állítják, hogy van neki. Ő maga sem látja szarvait, mert a szemét nem szokta kinyitni, ha pedig más nyitja ki, arra lesz dühös.

Életrajzából ennyit.

— A feleséged elutazott?

— Fürdőbe küldtem. Tudod Immersuldig hadnagy mindig sarkába járt s az asszony ki nem állhatja, inkább fürdőbe menekült. Pedig kár volt, mert Immersuldig is eltűnt a városból azóta, biztosan elhelyezték.

A jó barát mosolyog, az édes öregem ka-

Hogy nem fogadja be a kulturát? De mikor az a kultúra, mely nem az ő világába fejlődött — egyenesen halálát jelentené. Hogy nem hozza be a reformokat? — Kiengedje kezéből csavarni a hatalmat a reformok által.

De hisz nem is tud haladni, mert az örökös lázadások veszik igénybe minden idejét.

És bizony! Azok a Törökbirodalom testében és integritása ellen burjánként támadó nemzetiségi bizottságok; minők a maczedon, albán, bolgár, szerb, örmény, »Heteira« stb. — sokkal jobban teljesítenék hivatásukat, ha a támadás s rablóhadjáratokra való fegyverek helyett — szerszámokat adnának fiaiknak kezébe.

A polgáriasság hamarabb győz — mint a fegyver.

*Sainte Hilaire.*

## A katolikus autonomia.

— Az autonómiai gyűlés tagjai —

A király döntő szava végre lehetővé tette, hogy a magyarországi katolikusok egy régi sérelme orvosoltassék. Tegnap számunkban közöltük ő Felsége legfelsőbb kéziratát, időszerűnek tartjuk azért közölni az abban hivatolt szervezeti szabályokból azt a részt kivonatban, mely arról szól, hogy mikép választatnak meg a tagjai az autonómiai kongresszusnak.

A szervezeti szabályokat annak idején, midőn Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter azt 1896. febr. 5-én a képviselőház előtt felolvasta, egész terjedelmében közöltük.

A 35 §-ból álló szervezeti szabály első 10 §-a az egyházi tagok, a többi 25 a világi képviselők megválasztásáról s a kongresszus megalakulását tárgyalja.

### Az autonómiai gyűlés tagjai.

A magyarországi kath. egyház autonómiáját szervező gyűlés egy harmad részében egyházi és kétharmad részben világi tagokból áll, kik mind megválasztás alapján lesznek a gyűlés tagjaivá.

Az egyházi rendet a négy érsek, husz

püspök és a pannonhalmi főapát, az összes káptalanok egy-egy kiküldöttje, a prémontrei, cisztercita, szentbenedek, Egyesrendik és minoriták egy-egy képviselője, az egyházmegyék 34 megbízottja képviselik. A váradi l. sz. egyházmegye egy a gör. szertartású szintén egy papi képviselőt küld.

A világiak küldöttségét pedig a világi kath. kegyurak legtöbb szavazatot nyert 9 képviselője, az összes egyházmegyék 132 választott képviselője képezik. A nagyváradi l. sz. egyházmegye 2, a gör. szert. szintén 2 képviselővel vesz részt.

Az autonómiai kongresszus ezek szerint tehát 225 tagból áll.

Választó minden 24 éves r. kath. férfi, ki nem áll valamely bünvádi kereset, illetőleg fenytés alatt, vagy nem elmebeteg.

Választható pedig minden választó, ha életének 30 évét betöltötte s irni-olvasni tud.

A választási eljárás egy a plébániai hívek közül kiválasztott 5 tagu bizottság előtt folyik le a plébános elnöke alatt nyílt szavazattal.

A megyés püspök a maga területén történt választás eredményéről a hercegprímás értesíti, ki a gyűlés napját kintüzi s a tagokat Budapestre összehívja.

A szervező gyűlés elnöke a hercegprímás, világi alenökét a gyűlés maga választja.

A gyűlés első napján az elnök primás egy papi és két világi körjegyzőt jelöl ki, a gyűlés pedig 2 egyházi és 4 világi tagot választ melyből megalakul az igazoló bizottság a megbízó levelek megvizsgálására.

Ha az általános többség megbízó levelei rendben vannak, az igazolt tagok és a püspöki kar meghívotnak az alakuló gyűlésre.

A gyűlés véglegesen megalakulván megkezdí tanácskozásait.

Most már a katolikus klerus mérvadó köréitől függ, hogy az eszme testet öltön s egy évtizedek óta élő nagy törekvés megvalósuljon. Aziránt nem lehet kétség, hogy a katolikus püspöki kar a kongresszus egybehívására nézve a lépéseket megteszi, mert ez évi április hónapban tartott konferenciáján kijelentette a kongresszus egybehívására való hajlandóságát és ugyanakkor bizottságot is küldött ki avégből, hogy a megalkotandó autonómiának a püspöki joghatóságot érintő kérdéseiben a határokat megvívja.

## A nyitraiak a király előtt.

A mai általános kihallgatások előtt a király Nyitra megye 35 tagból álló fényes küldöttségét fogadta és a mely Thuróczy Vilmos főispán vezetése alatt jelent meg. Tagjai közt voltak többek között: Tóth Vilmos a főrendiház elnöke, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnag, Bende püspök, Odescalchi Géza herceg, gróf Széchenyi Aladár és a többi nyitrai képviselő, továbbá Haupt-Stummer Lőrinc, Steiger Albert báró, Horváth Sándor főigazgató, Zedwitz gróf, Markhot alispán, Kótyál Nyitra város polgármestere, dr. Thuróczy Kálmán és Thuróczy Vilmos egy aranyérem átnyújtása mellett a következő beszédet intézte a királyhoz:

Felséges császár és apostoli király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Nyitvámegye közönsége nevében megjelenünk Felségednek legmagasabb színe előtt, hogy alattvalói hódolattal kapcsolatos legalázatosabb köszönetünket nyilvánítsuk ama legmagasabb kegyért, a melyet Felséged vármegyénk iránt legkegyelmesebben tanusítani méltóztatott azzal, hogy a megyénk székhelyén mult évi december hó 30-án ünnepélyesen leleplezett arcképnek sikerült, — ennek festésekor Felséged közvetlen legkegyelmesebb hozzájárulásával biztosítani kegyeskedett. Midőn Felségednek eme legnagyobb kegyért legmélyebb köszönetünket legalázatosabb hódolattal nyilvánítanánk, megbizatasunkhoz képest felhasználjuk e szerencsés alkalmat arra is, hogy hazánk államiségának ezredik éve emlékeül a Nyitra-Zobor hegy ormán létesített országos emlékműről készített aranyéremet ismételt legalázatosabban kifejezett legmélyebb alattvalói hódolatunk kapasan ime itt átnyújtuk. Kegyeskedjék azt Felségednek legkegyelmesebben elfogadni.

Hálát adunk az isteni gondviselésnek, hogy a történelemben megirt s átért annyi balszerencse közt magyar államunkat az ezer év folyamán fenn tartotta és hatványozott hálaérzelmekkel fordulunk Istenünkhöz, hogy e, nemzetek életében csak nagy ritkán előforduló ezen ezredik évet Felségednek igazságos jogara alatt élhettük meg, a kinek szívóságával párosult bölcsessége népei boldogításán fáradozik és a kit hálás nemzete törhetlen hűséggel és rajongó szeretettel övez.

Ez alkalommal is legbensőbb igaz érzelmeinkből folyólag kérve kérjük a Mindenség urat, hogy édes hazánknak további felvirágzására és nemzetünknek boldogítására Felségedet minden vésztől

lapján pedig koppan valami. Megesipik. Egy aggancsár, hatalmas szarvakkal. Az »öreg« ijedten löki el, pedignem bánt az a szarvaival senkit.

A tözsfaj és alfaj közt az a különbség, hogyha megcsipik őket, az első spirituszba, a másikat novellába teszik. Alfajai a házasodni készülő „agglegények“ (B. kápra senex).

### III. CSALÁD.

#### A „cserebogár“ (*Figura kommunisz*).

A cserebogár olyan elülről, mintha hátulról néznék. Oldalról semmilyen. Nappal alszik, de este előbuvik. Rövid életrajzát meg írta Arany János, mely szerint zug egy darabig, míg neki megy a fálnak nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

A virágokat és éretlen gyümölcsöket pusztítja. Esze olyan zugást, bugást csinál, hogy szinte méheknek tartanók őket, de hát vagy megvirad, vagy neki megy a fálnak, koppan és megtudjuk hogy csak cserebogár. Azért tud pusztítani, mert a gazdák nem félnek tőle s nem törődnek vele.

#### Alfaj a »Ficsur« (*Figura elegans*).

A reggelt és ebédet elaluszsa, vacsorálni nem szokott. Szereti a piknikket, majálisokat. Ha olyan volna előlről, amilyennek hátulról kellene lenni, ugy igen csinos bogár volna.

A bakfisok közé szeret fészkelődni, kiknek fejét tele beszéli és ha lehet elbódítja.

— Mama én szeretem Bendeguzt. Művelt, szellemes, finom ember. Főispánokkal szokott

kezet fogni s lapba is ír. Bizonyosan nagyészü ember.

— De kis leányom! Bendeguz egy szelevedi semmi ember, csak elöttetek hős. Sok adóssága és semmi szíve nincs. Persze nem törődtem idáig vele s nem vigyáztam eléggé.

Bendeguznak ki adják az utat s ő igéri, hogy kivégzi magát.

Miczi sir. A mamát zsarnoknak tartja s elhatározza, hogy meghal a bánattól.

Kedves Miczike! ez nagy kár volna, hiszen semmit sem vesztett. Bendeguz csak bogársárga cserebogár, mely zug egy darabig, de neki megy a fálnak, nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

Alfaja nincsen.

### IV. CSALÁD.

#### A »szitakötő«. (*Frufruger insolida*).

Ez az egyedüli szitakötő, amely vizet iszik. Eleinte mocsarakban lakik s egyszerű féreg. De midőn kifejlődött ékes szárnyakat kap s előbbi bőrét levette, vigan fölrepül. Olyan helyen szeret röpködni, ahol sok a dongó. Ezek előtt lebegtetí szárnyát s ugy repked, mintha csak a napfény érdekelné. Némelyik ostobább dongó a szél által elkapott virágnak gondolja és neki rohan, hogy bekapja, de fordítva esik meg, rendesen a szitakötő kapja be a dongót.

Alfaja a »Rózsás ékény« (*Frufruger marili venator*): Eredetét különféle helyekről veszi s eleinte nem is lehet gondolni, hogy mivé vedlik. Megjelenése mindig feltűnő. Még nincs láttávolban, de már tudjuk hogy jön, elárulja a szörnyű pézsmá illat, melyet terjeszt.

Ha megjelenik, oda leszünk a bámulattól

annyi szalag, csipke, puff, toll stb. borítja testét. Csinos bogár, mely szép színét a testét borító finom festék anyagától kapja.

Ábrándozva lépked, vagy mosolyogva sétál, ugy látszik, csak a szép idő érdekli.

Allandó lelhelye a korzó és sétatér, a színház és a löversenyter.

Ime! éppen most jelent meg. Egy pár fiatal természetudós rá ismer, és szakszerű magyarázatot tart róla egy laikusnak.

— Csinos bogár.

— Az, de egyéb semmi.

— Hogy hogy?

— Hát teljesen haszontalan jószág. Egyedüli foglalkozása, hogy a napot lopja, sétál és kaczerkodik.

— Ah! illet mondani! Én ismerem őt igazán nem ti. Egy pompás virág az, tiszta és ártatlan. Egyéb büne nincs, mint hogy szereti a napfényt és sétál néha. Nem maradhatok tovább köztetek, ádió.

A szak férfiak össze mosolyognak s az egyik befejezi a magyarázatot: »ha pedig valamelyik naiv dongó virágnak nézi a szitakötőt — ugy a szitakötő elérte célját és bekapja a dongót.«

Alfaja nincsen — mind egyforma.

Még egy bogár akadt szemem ügyébe, de nincs mit írni róla. Jó darab fekete bogár, némileg a betűző szu családból. Rója-rója a betűket, vagy néha jó kedvében czirpel egy kicsit, azon reményben, hogy önök meghallgatják s talán egy derült percet is töltenek czirpélése mellett. Természetráji neve: *Köby*.

mentse ép erő- és egészségben hosszú időknél át sokáig boldogan éltesse.

A beszédet követő éljenzés lecsillapulta után ő Felsége a következőleg válaszolt:

„Nyitra vármegye közönségének személyem iránti hű ragaszkodása előttem igen kedves bizonyítékát látom abban, hogy arcképemet a vármegye ülésterme részére elkészíttette s örömmel szolgál, hogy az arckép sikerültéhez én is némileg hozzájárulhattam.

A honalapítás ezredik évfordulója alkalmából a Nyitra-Zobor hegy ormán emelt országos emlékműről készített érmet köszönettel fogadom Önök kezéből s meg vagyok győződve, hogy a vármegye lakossága amaz országos emlékművet hazafias kegyelettel fogja megőrizni.

Vigyék meg a vármegye közönségének szíves üdvözlőlevelét és változatlan kegyelemem biztosítását.\*

Ő Felsége válaszában a jelenlevők lelkes éljenzéssel fogadták, mire ő Felsége a küldöttséget kegyeltjesen elbocsátotta.

## ORSZÁGGYÜLES.

### A képviselőház ülése.

Budapest, május 20.

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/2 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán gr., Molnár Antal és Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Erdélyi Sándor. A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök jelenti, hogy Fenyvessy Ferencz hat heti szabadságot kér. Megadatik.

Következik a napirend:

Az esküdtbíróokról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Polónyi Géza: A javaslatot tulajdonképpen örömmel üdvözlölné, ha az részleteiben is jól volna megalkotva. Az ütköző pontot a szelekció kérdése képezi s ez ellen fordulnak az összes ellenzéki pártok, amelyek a sorsolás útján való kiválasztást hirdetik.

A szelekció más államokban is alkalmaznának bizonyult. A gyakorlati élet léptenyomon bizonyítja, hogy a közigazgatás emberei, szolgálói egy politikai pártnak s egyáltalán nem függetlenek. Olyan törvényt óhajtanak alkotni, amely maradandó lévén, átmeny a közéletbe s azt megnyugvással tölti el.

Fejtegeti ezután, hogy miért nem hiva az ilyen alakban való szelekciónak. Dicséri Ragályi tegnapi beszédét, de nem érti, hogy miként juthatott ő azokra a konzekvenciákra, amelyeket itt elmondott.

Eppen úgy járt ő, mint az a szakácsné, aki elővesz két tojást s konstatálja mindkettőről, hogy szép, de azért mégis a kettőből akar egy jó tojást csinálni. (Derűtség.)

Tapasztalatai arra vezetnek, hogy ha az önkormányzati hatóságok és a bíróság tagjai között kellene választania, inkább a bíróságra bízna a szelekciót, mint a közigazgatásra, mert így csak az lehetne esküdt, akit a főispán akar. A bírói függetlenség szent s annak kell lennie az esküdtbírók névére is. Aki a bírói függetlenséget követeli, az ilyen szelekcióhoz hozzá nem járulhat.

A javaslat ötödik szakaszáról beszél, amely a szellemi és testi fogyatkozásban szenvedőket kizárja az esküdtképes egyének sorából. Ennek alapján — ugymond — sokan leszünk, akiket a kiválasztott bizottság nem talál eléggé képeseknek.

Felhozza a saját esetét. Huszonhat esztendő óta ügyvéd Budapesten, de csak egyszer volt esküdt, amikor még a politikával egyáltalán nem foglalkozott. Amióta ellenzéki politikus, azóta egyszer sem lehetett esküdt. Nemcsak ő járt úgy, hanem sokan. Ezzel szemben van Ó-Budán egy ismert kormánypárti korifeus,

ugy hívják, hogy Christofori Fortunátó, ez minden évben benne van az esküdtök lajstromában.

Sokan lehetnek, akik Erdélyre való tekintettel hiva a szelekciónak, ezeknek azt hozza fel, hogy a kiválasztás ellen felebezésnek helye nincs. Így megtörténhetik, hogy valakit hivatalosan hülyének fognak deklarálni s még csak fel sem szólhat ellene. Hisz annak az elméletnek, hogy a bírói képesítést a törvény állapítja meg és nem a közigazgatási bizottságok, fél attól, hogy így a törvény soha sem lesz megnyugtató, mert a szelekció mindig ütköző pont lesz benne.

Az ötödik szakaszról beszél azután, amely minden létező törvénnyel ellentétben áll s azokat kompromittálja. Ez a pont arról szól, hogy kik nem lehetnek esküdtök. E szerint, aki család miatt például egy heti fogságra lett ítélve, az sohasem lehet esküdt, ellenben akit rablás, vagy gyilkosság miatt tíz évi fegyházra ítéltek, az lehet esküdt, ha az ítéletben kiszabott ideje letelik. Felhoz még több példát is s azt mondja, hogy így kodifikálni nem lehet intenczióját a miniszter urnak, mert ezt a késő kor mindig szemére vetné. Ilyen körülmények között lesz nem egy esküdtész, amelynek tagjai szolgabírák s jegyzők lesznek. A javaslatot általánosságban — a kellő fentartásokkal elfogadja.

Holló Lajos: Azt hiszi, hogy a miniszter inkább bele megy a módosításokba, minthogy a javaslat hátrányai a nevéhez fűződjenek. Ő inkább hiva a szakbíróknak, mint az esküdtbíróknak — ilyen körülmények között. Az esküdtbíróknak az a főkövetelménye, hogy minden tekintetben független legyen. A javaslat intézkedéseit veszi ezután bírálat alá. Azt mondja, hogy a javaslat intézkedései szerint Budapesten például a kaszinók fogják kiválasztani az esküdtöket s ezek fogják az esküdtbírói kvalifikációt megszabni. Azt mondják, hogy az igazságszolgáltatás felül áll minden pártérdeken. Ott van az iskolaügy, ennek is felül kellene állania, az iskolaszéki tagok választásánál, mégis mindig heves politikai harcot vívnak az ellenfelek.

Azt hiszi, hogy éppen így lesz az esküdtök kiválasztásánál is. A kiválasztásnak nem hiva, de mégis szívesebben rábízná a szelekciót a bíróságra, vagy azt se bálná, ha a törvényhatósági bizottság nyilvánosan maga választaná az esküdtöket. De ez is lehetetlen s így csak egy mód van még hátra: a sorsolás útján való kiválasztás. (Ugy van, baloldalon.) A pártatlanság szempontjából azt kívánja, hogy előzőleg tűzessenek ki egyes esküdtzéki szakok tárgyai s csak azután válasszák ki sorsolás útján az esküdtöket. Ezek mellőzéseivel ő a javaslatot nagy szerencsétlenségnek tartaná. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a javaslat az igazságügyi bizottsághoz utasíttassék az általa vázolt elvek szerint való átdolgozás végett. (Helyeslés balról.)

Okolicsányi László: Az igazságszolgáltatás az esküdtzéki intézmény kiterjesztésével nem látja rendezetnek, hátra van még a katonai igazságszolgáltatás szervezése. Azt mondja, hogy a miniszter helyesen jelölte ki tegnap az elveket, amelyek őt a törvényjavaslat megalkotásánál vezérelték, de a kivitelnél ellenkezésbe jött a miniszter a saját szép elveivel, mert az esküdtzék így nem lesz sem megbízható, sem független. (Igaz, ugy van.) Vácolja a javaslat hiányait s azt mondja, hogy az esküdtzéki intézményt a mai viszonyok közé beilleszteni alig lehet. Pártolja Holló Lajos határozati javaslatát. (Helyeslés balról.)

Sághy Gyula: A miniszter ur az önkormányzattal bíró közigazgatásra óhajta bizni a szelekciót. Nálunk nincs önkormányzat, mert itt a főispán dirigál s a vármegyékben az történi, amit a főispán akar. Fejtegeti a javaslat hátrányait. A szelekció lehet jó, de a mi viszonyainknak nem felel meg. A javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Győri Elek kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondhasa el.

Elnök: Következik a holnapi ülés napirendjének megállapítása.

Báró Bánffy Dezső kéri a Házat, hogy holnap ne tartson ülést.

Elnök: A legközelebbi ülés ennél fogva ssombaton délelőtt 11 órakor lesz.

Ülés vége 1/2 1 órakor.

## A csillagvárosi bölcsőde.

Említettük már lapunkban, hogy a nagyvárosi Erzsébet-Bölcsőde-Egylet elhatározta, hogy a Pálos sz. Vinczéről nevezett irgalmas nővérek vezetése alatt a nagyvárosi I. sz. káptalan által adományozott telken, Csillagvároson új bölcsődét állít. A határozat fogatosítása már kezdetét vette. Az egylet elnöke, — kinek neve az irgalmas szeretet, a keresztény jótékonyosság egész programját jelenti, — N o g á l l János fől. püspök, nagyprépost jelentékeny hozzájárulását biztosította. R i m a n ó c z y Kálmán és R e n d e s Vilmos építészek jelentékeny mennyiségű téglát anyagot ajánlottak fel az építésre s a gyűjtés az igazán nemes, emberbaráti s hozzá tesszük, nemzeti célra, folyik.

Köztudomású ugyanis, hogy a magyar faj különben sem erős szaporúsága mellett a magyar nemzet számbeli gyarapodásának nagyon nagy hátrányára szolgál a g y e r m e k h a l a n d ó s á g, melynek százaléka, különösen a s z e g é n y n é p o s z t á l y o k n á l elszomorítóan nagy. Az is nemcsak elméletileg egészen világos, hanem tapasztalatilag is kétségtelenül beigazolt igazság, hogy az ezen a nemzet jövőjére oly életbe vágó fontosságú kérdésben rendkívüli áldásokat árasztanak a k i s d e d ó v o d á k és a b ö l c s ő d é k, amelyek útján terjesztett jótékony, különösen a szegény munkásnépél, a világnak mind égetőbbé váló legnagyobb kérdése, a szociális kérdés rázkódások nélküli, békés megoldására is egyik hatalmas tényező.

És nagyon örvendetes jelenségként jegyezhetjük fel, hogy a szegény néposztály mind szélesebb és szélesebb körben méltányolja s veszi igénybe szegény családjá jelenének és jövőjének javára az említett jótékony intézményeket. Szembeöltő például szolgál erre nézve, hogy a N o g á l l püspök ur által alapított s fentartott intézetben az óvodások száma már 180-ra emelkedett és még igen nagy azon kisdedek száma, kiknek felvételét csak az iskolai év végére lehetett megígérni, mert 180 kisdeddal is csak úgy tudnak helyszűke miatt birni, hogy fogadott dajka felügyelete és gondozása alatt a kisdedek egyrésze felváltva a földött folyosón s a játszó udvaron foglalatoskodik.

Ugyanott a bölcsődét is oly nagy mértékben veszik igénybe, hogy bár csak 16—18 helyre van a bölcsőde berendezve, h a r m i n c z a n jóval felül van a bölcsődében gondozott kisdedek száma.

Csillagvárost is szegény néposztály lakja jórészt. És a felemlített példa kézzelfogható bizonyossággal mutatja, mily roppant szükségletet fog ott kielégíteni a bölcsőde egylet által felállítani elhatározott és megkezdett bölcsőde. Amiből vasközetességgel folyik, hogy társadalmunknak az a része, melynek a jó Isten módot adott, hogy a szegényeken való irgalmas szeretet gyakorlása által is teljesítsék a társadalom és a haza iránti nagy kötelességüket és szerezzenek maguknak érdemeket, melyeket a moly meg nem esz és a rozsdá meg nem emész, aligha fordíthatják nemesebb célra jótékonyosságuk adományait, mintha anyagi segélyükkel előmozdítsák a tervezett bölcsőde mielőbbi létesülését és így azokkal a szegényekkel szemben adakozás által gyarapítják érdemeiket, kikre nézve az érdemszerzés legtagabb tere: szegény sorsuknak az Isten akaratában való megnyugvással, a tulvilági jobb

jövőbe vetett reménnyel türelmes elviselése és a jötevékért imádkozásban s körülményekhez képest egyébként is megnyilatkozó hálás szeretet gyakorlása.

„Jobb adni, mint kapni!” „Kétszer ad, ki gyorsan ad!” X—y.

## Bankett Bulyovszky József tiszteletére.

— A velencei népkör ünnepélye. —

A nagyváradi velencei népkör tegnap este az ujonnan megválasztott polgármester tiszteletére diszvacsort rendezett.

Az érzelmek őszinte megnyilatkozását látuk ez ünnepélyen, mely arról győzött meg bennünket, hogy ha volt is Bulyovszkyknak — nem szívbéli — hanem elvi ellensége, az is kibékül és örömmel látják őt a polgármesteri székben. A diszvacsorán jelen voltak:

Bulyovszky József, Mezey Mihály, Busch Dávid, Stark Gyula, Weisz Mór, Lakos Lajos, Rednik József, dr. Várady Zsigmond, Markovics Sámuel, Mátray György, Tóth Ferencz, Mandel Ferencz, Szabó Gábor, Felsőczy József, Novák Bogdán, Papp György, ifj. Felsőczy József, Farkas József, Sopper György, Hlatky Endre, Rendes Vilmos, dr. Kripka Henrik, Balogh Döme, Rákos Vilmos, Magyar Jenő, Pintér János, Novák József, Markovics Samu, Szerz Károly, Balogh Vilmos, Léderer Mór, Lázár Márton, Roóz Simon, Friedman Izidor, Ember Géza, Jablonsky Emil, Feldman Izidor, Jónás János, Zettel Gyula, Lénárd József, Boor Imre, Barátgy Gyula, Koszta János, Nagy Lajos, Nagy Károly, Papp János, Tikos András, Smiedt Ferencz, Török Sándor, Markovics Pál, Valner Ferencz, Virányi Győző, Istvánfi József, Kágyi Lajos, Akhendes Károly, Smetka György, dr. Ulman Béla, Papp Demeter, Altnäder Miksa, Bugye Máttyás, Kana Dezső, Vaday Mihály, id. Moskovits Mór, Molnár János, Freund Lajos, Retek István, Serényi Gusztáv, Szűcs Dezső, ifj. Márkus János, Gesztesi Ödön, Kerényi Miklós, Reizman Mór, Recht Ignác, Léderer Dávid, Frankl Lázár, Lövi Márton, Mihelfi Adolf.

Az asztalfőn Bulyovszky József foglalt helyet. Mellette jobbról Hlatky Endre, balról Moskovics József ült.

Az első szónok ifj. Moskovics József volt, ki élteti az új polgármestert s azon reményének ad kifejezést, hogy e városrész is, mely a „becsület és nyomor tanyája”, részesülni fog a kulturális és humánus intézmények által nyújtott előnyökben.

Bulyovszky József meghatottan válaszol s igéri, hogy vallás és pártkülönbség nélkül fog igazságot szolgáltatni. (Taps és éljenzés.) E városrész hiányának orvoslására is törekedni fog s kötelességének ismeri megtenni azt, amit a szükség kíván. A kör tagjaira és a városrész lakóira ürti poharát.

Horváth Géza élteti Hlatky Endrét, mint a város legkitartóbb oszlopát s legönzetlenebb jóakaróját.

Mihelfi Adolf a mostoha állapotot festi. A várost egy testhez hasonlítja, melynek végtagjait elhanyagolják. Épp oly adófizetők ezek a lakosok is, épp oly jogokat követelnek. Végül ürti dr. Moskovics József poharát.

Hlatky Endre Horváth beszédére válaszol. Minden pártot tisztel, mely hazafisáért törekszik. Attér a polgárság törekvésére, melylyel városunknak, dacára a kedvezőtlen anyagi körülményeknek, első helyet igyekszik kivívni. Nagyváradon nincs más, csak polgár, — vallás, nemzetiség nem választ el bennünket. Ürti poharát a város polgárságára.

Dr. Várady Zsigmond szép példázatot mond, melynek végén azt a tanácsot adja az új polgármesternek, hogy használja észszel azt az adományt, melylyel ellenségeit is meg tudja

hódítani. Élteti Smetka Györgyöt és Busch Dávidot.

Még több tószat hangzott el ezután. A bankett késő éjjelig tartott s a zenét Dula Miklós szolgáltatta.

## UJDONSAGOK.

### TÁJÉKOZTATÓ.

Május 19—21. Irásbeli tanképesítő vizsgálatok a r. kath. fitanítóképzésben.

Május 22. Nyugdíjbizottsági ülés a városházán.

Május 23. Réti Népkör majálisa.

Május 23. A kereskedő ifjak majálisa a Püspök-fürdőben.

Május 24. Mezőgazdák gyűlése a vármegyei házküstermében.

Május 26. A biharmegyei gazdasági egyesület rendkívüli közgyűlése d. u. 3 órakor.

Május 26. Biharmegyei rendkívüli közgyűlése d. e. órakor.

Május 28. Szóbeli tanképesítő vizsgálatok a r. k. tanítóképző intézetben.

Május 29. Diákok majálisa a Félix-fürdőben.

Junius 1. 2. 3. Érettségi vizsgálatok a főgymnáziumban.

Junius 3. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.

Junius 4. 5. Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában.

Junius 7. A kath. kör majálisa a Püspök-fürdőben.

\* **Királyi audiencia.** Ő Felsége ma általános kihallgatást adott, a melyen fogadtattak: Tisza Lajos gróf, Szapáry Gyula gróf, Császka György érsek, Gyürky Ábrahám gróf, Podmaniczky Frigyes báró, Andrássy Aladár gróf, Matlekovics Sándor dr., Beniczky Ferencz, Brankovics György patriarka, Zichy Ferdinánd gróf, Desseffy Aurél gróf, Zoltán altábornagygyal és Forster Géza igazgatóval az országos gazdasági egyesület képviselőjében és Szalavszky Gyula valóságos belső titkos tanácsosok; Bokus Zsigmond báró, Pongrácz Jenő gróf, báró Nopcsa Elek, Bethlen Balázs gróf, Gosztonyi Miklós és Gábor, Kotz báró altábornagy, Szapáry Péter gróf, Tábor József, Ráday Gedeon gróf és Eszterházy Miklós (Móricz gróf, kamarások: Firczak Gyula püspök, Márkus József polgármester, Léva Henrik báró, Vásárhely Béla főrendiházi tag, Andrásvics Béla dr. curiai tanácselnök, Tóth Gerő curiai bíró, Hegedüs Ferencz közigazgatási bíró; Brudermann vezérőrnagy, Klein Gusztáv nyug. vezérhadbiztos, Park Károly, Bartholy Lajos, Beösz Gyula, Hofbauer István, Ivanovics Lázár, Reinle Gábor, Wolnhoffer Emil ezredesek, Rónai, Horváth Jenő és Püspök József alezredesek; Fabry-Lucze és Terbócz István osztálytanácsosok. Meliczkar Kálmán mm. titkár, Farkas Lajos egyetemi rektor, Jovanovich Konstantin képviselő, Saxlanner Andor főconzul, Csizsár Gyula pénzügyigazgató, Gold Zsigmond kir. tan. Kvesz Géza dr. orvos, Mezey Lajos kerületi előjáró, Skrobának a ferencrendiek tartományi főnöke, Leszkó István kanonok, Grünbaum Lázár, Kolerich Pál nagykereskedő, Kubinyi Miklós jószágigazgató, Renucum Aladár igazgató, Zückler Adolf malomigazgató, Zsolnay Vilmos gyáros, Stierrlinc Tobiás kereskedelmi tanácsos. Ezenkívül fogadta a király Wencheim Zsófia grófnő és Wezinger apátot a budai kath. tanonczvédegyelet képviselőjében és Fesuba József, Lajos és Péter nagybirtokosokat.

\* **A csabai kegyuraság rendezése.** Emlegettük lapunkban, hogy a bibornok püspök elküldte a megye alispánjához a plebánia betöltésére vonatkozó kijelölését. Erre vonatkozólag Csaba város képviselő testülete a bibornokhoz kérelmet intézett, amelyben, tekintettel arra, hogy meghatalmazottakat küldöttek ki a patronatusi ügynek egység útján leendő végleges rendezésére, függeszse fel a bibornok a kijelölést. A kiküldöttek a jövő héten érkeznek városunkba a tárgyalások végett.

\* **A megyei tisztii nyugdíj választmány ülése.** Biharvármegyei tisztii nyugdíj bizottságának választmánya holnap délelőtt 10 órakor ülést tart a vármegyei házában Szanyogh Péter alispán elnöke alatt.

\* **Német gazdák Magyarországon.** Kaposvárról telegrafálják, hogy ma délután három órakor oda érkeztek a német gazdák, a fonyódi helyiérdekű vasuton. Az állomásnál a somogyi megyei Gazdasági Egyesület igazgatósága fogadta őket. Innen Somssich Andor és Makkfalvay Géza országgyűlési képviselők vezetése alatt hosszú kocsisorban a Korona-szállóba hajtottak, hol a Gazdasági Egyesület megvendégelte őket. Lakoma után a katonai gyakorlóterépen bemutatta a Gazdasági egyesület a vármegyei lótenyésztés eredményét. Számtalan négyes és kettős fogatot, valamint háts lovát hoztak be pár nap alatt erre az alkalomra a városba. Végül a parasztgazdák lövészversenyébe is résztvettek. Hét órakor a német vendégek a fiúmei vonatra ültek.

\* **Uj keskenyágányu vasut a megyében.** A berettyó vizszabályozó és ármentesítő társulat 90 évi évi szolgalmi jogot adott Fröhlich Albin sarmasági lakosnak, hogy a Berettyó baloldali töltésének tetején gözerőre berendezett keskenyágányu vasutat építsen s azt üzemben tartsa. Fröhlich a társulat tulajdonjogának elismeréséül évenként 1 dr. husz koronás aranyat tartozik a társulati pénztárba fizetni, árviz idején pedig a szükséges árvédelmi anyagokat és eszközöket a rendes vonatokon díjtalanul, a rendkívüli vonatokon 50% árleengedéssel szállítani.

\* **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vadasz Imre sonkolyosi állami tanítónőt a balatta-gyarmati állami elemi iskolához helyezte át.

\* **Felemelt vámdíjak.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte gróf Stubenberg Józsefnek, hogy a tulajdonát képező székelybéli vámos hidon a díjtételeket felemelhesse s hogy a lokomobilok és gőzgépek után is fokozottabb vámdíjt szedhessen.

\* **A sólyomi és dobresti vasuti állomások kibővítése.** Minthogy a nagyváradi-belényes vasköhi vasuti vonal Sólyom és Dobrest állomásának forgalma a dobresti erdők kivágása miatt nagyon megnövekedett, a m. á. v. igazgatósága mindkét állomás kibővítését határozta el, melyhez már néhány hét múlva hozzáfognak Sólyom állomáson főképp a vasuti tisztek részére építenek lakásokat.

\* **A párisi világkiállítás.** A kereskedelmi miniszter az 1900 évi párisi nemzetközi világkiállítás magyar országai bizottságának tagjává Nagyváradi is Biharvármegyei képviselőjében Dr. Sarkadi Lajost, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara titkárát nevezte ki. A Biharvármegyei képviselők közül egyedül Gr. Tisza van benne a bizottságban, ki a társadalmi intézmények és közgazdasági, továbbá közegészségügyi és közjótékonyági albizottság tagja is.

\* **Nincs sertés vész.** A napokban közzétett híreinkre vonatkozólag sietünk megnyugtatót a közönséget. A hivatalos vizsgálatot, a rendőrség, megtartotta az alsó-pecze utcán elhullott sertések felett és kiderült, hogy nem sertés vészben hullottak el, hanem mérgezés következtében. Így aztán a további intézkedések is feleslegessé váltak s nincs okunk aggodásra a felelett, hogy a sertés piacot ismét elzárják. A közönség bizonyára örömmel fogja e vizsgálat eredményét tudomásul venni.

\* **Éjjeli csendháborítás.** Egy kőmives és egy cigány ugyancsak össze barátkozott egymással. Lumpoltak reggeli két óráig, ekkor aztán hazamentek, de nem szép csendesen, hanem úgy, hogy ahol elmentek, ijedtetten riadtak fel döngötték a kapukat, bezörgötték az ablakokon és eloltogatták a lámpákat. Két rendőr aztán nyakon fogta a berugott jómadarakat és bepisérték őket a rendőrséghez. Néhány forintocskát is okoztak, mely azonban az ágról szakadt kártevők vagyontalansága folytán, bizonynyal megtérítelen marad.

\* **A királyné főudvarmesternője.** A budapesti Közlöny mai száma közli, hogy a király Erzsébet királyasszony főudvarmesternőjévé gróf Harrach Mária született Turn Taxis hercegnőt nevezte ki. A grófnő, a ki a királyné mellett Goesz. volt főudvarmesternő helyét foglalja el, 1856 január 7-én született Prágában s 1878 óta gróf Harrach Jánosnak a neje, mely házasságából a mostan 12 éves egyetlen fia származott. Az új főudvarmesternő 1879 óta csillagkeresztes és palotahölgy. Kinevezetéséhez a főúri körökből igen sok szenecekvánatot kapott.

\* **Temetés.** Nagy részvét mellett tegnap helyezték örök nyugalomra néhai Aggod Lajos hült tetemeit; óriási közönség jelent meg a gyászháznál. Csák Máté ev. ref. lelkész megható gyászbeszédet mondott az elhunyt felett s az egyházi énekkar néhány gyászdalt énekelt. Az iparos ifjuság gyászbölgő alatt vonult ki buzgó tisztviselőjük temetésére. A temetőben Oláh Lajos szép gyászbeszédet tartott. Koszorúkkal el volt borítva a koporsó melyek közül feljegyeztük: Legjobb férj és atyának — bánatos neje és gyermekei. Szeretet sógornak — Papp György és családja. Volt tisztviselőjének — a nagyvárad ipartestületi ifjuság önképző egylete. Részvéte jeléül — Szolga Ferencz.

\* **Kizárták a papot a templomból.** Nagyléta községben a gör. kath. egyház gondnokok és iskolaszéki tagok választása miatt nagy békétlenség van a hivek között. A lelkészt: Jerméa Lázárt bepanaszolták, aki ellen a felettes egyházi hatóság megindította a vizsgálatot. A békétlenkedők nem várták be ennek az eredményét, hanem Szirma István jelenlegi egyházi gondnok többed magával a templomot és lelkészi irodát bezárta és a kulcsot magukhoz vették. Daczára a felsőbb helyérő jött utasításnak, a kulcsokat nem adták ki az esperesnek. Laurán Agoston dr. püspöki helynök felkérte Biharvármegye alispánját, hogy erélyesen intézkedjék a kulcsok kiadása s a békétlenkedők megfenyítése iránt. — Az eset különben már a képviselőházban is interpelláció tárgyát képezte. Lapunk tegnapi számának »Országgyűlés« rovatában közöltük Marjai Péter képviselőnek az esetre vonatkozó interpellációját és felszólalását.

\* **A halászat érdekében.** A földmivelésügyi miniszter felhívta a Berettyó vízszabályzó társulatot, hogy azon gödrök és tavak, melyek élő vizek, folyók, patakok mellett vannak, összeköttetésbe hozandók azokkal, hogy a bennük lévő halak tenyésztése előmozdítsassék. A hol az ily munkálatok a nagy távolság, vagy egyéb ok miatt nagyobb költséget igényelnek, a költségek hozzávetőleges kiszámításával hozzá sűrűn jelentés teendő.

\* **A minoriták kincse.** Nagybányán a minoritarend társházának átalakítási munkája közben három napszamos nagy zacskó ezüst pénzt talált. Öt napig elrejtették a zacskót, de aztán átadták a házfőnöknek, a ki a rendőségnek adta át a leletet. Az ezüst pénznek nagy része 1845-ből való, összes súlyuk 16 kilogramm, 40 deka. A padozat alá alkalmasint 1848-ban került az ezüsttel telt zacskó, a mikor Urbán hordái fenyegették a várost. Ekkor rejthette el azt Recz Abel minorita házfőnök s így most kétes, vajjon a pénz harmadrésze megilleti-e a kincstárt. Erre nézve perre került a dolog, mert a minoriták a rendtulajdonának tekintik a ma már nem igen jelentékeny kincset.

\* **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: Alulírottak fájdalomteljes szívvel tudatjuk a szerető nő, anya, legjobb tesvér kisdobronyi Isaák István-né szül. csicseri Orosz Belának folyó évi május hó 20-án reggel 4 órakor, élete 30-ik, boldog házasságának 12-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 21 napján délután 5 órakor fognak a Nagypereces utca 732. számú háztól a róm.

kath. egyház szertartása szerint a várad-olaszi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor fog az olaszii róm. kath. plebánia templomban az egek urának bemutatattani. Nagyvárad, 1897 május 20-án. Aldás és béke lengjen drága hamvai felett! csicseri Orosz László és neje, csicseri Orosz István és neje, csicseri Orosz Agoston és neje, csicseri Orosz Anna férj. Isvánffy Istvánné és férje csicseri Orosz Ernő, csicseri Orosz Béla mint testvérek, illetve sógor és sógornők, kisdobronyi Isaák István mint férj kisdobronyi Isaák Ilonka mint gyermek kisdobronyi Isaák László mint após kisdobronyi Isaák József, kisdobronyi Isaák Etelka férj. Balogh Ferenczné, kisdobronyi Isaák Ilonka, férj Tervei Lászlóné mint sógorok, illetve sógornők.

\* **Szivszélhűdés az utcán.** Tegnap Löbl F. kereskedő bement Kepsz Márton Kőfaragó utcai boltos üzletébe. Amint onnét kijött, az ajtóban szivszélhűdés érte és összeesett. Beszállították a kórházba, hol gondos orvosi kezelés alá vették. Hozzá tartozóit is értesítették a szerencsétlenségről.

\* **Öngyilkossági kísérlet.** Tegnap hajnalban K. J. nagyvárad napszamos házában nagy zuhanás hallatszott. A lakosoknak feltűnt ez a zaj s beakartak menni a szobába, de az ajtót zárva találták. A gyenge alkotmányt azonban könnyen ellehetett távolítani s mikor behatoltak K. J.-t függve találták egy vastag szegen. Mellette egy kis eldőlt asztalt találtak. Rögton levágták az alélt embert, magához hozták locsolás által. Az életnek megmentett ember térdén álva mondott köszönetet megmentőinek s megfogadta, hogy ezután más életet kezd. Az öngyilkossági kísérlet okául az élet untságot hozta fel.

\* **Duse Eleonora Párisban.** Milanóból írják: Duse már összeállította azt a társulatot melylyel párizsi vendégszereplését június 1-én megkezdi. A világhírű tragikának a társulata nagyobb részét ifju erőkből áll, melyek még az olasz publikum előtt is ismeretlenek. Jelenleg a frascati színházban gyakorolja be Duse társulatát, Egyetlen újdonságul Annunzianak »Álom egy tavaszi reggelen« című egy felvonásos drámáját viszi a művésznő magával Párisba. Annunzis ez ideig nem mutatkozott még be mint drámairó honfitársai előtt, a kik most nagyon zokon veszik tőle, hogy első drámái munkáját idegen közönség elé viszi. Duse parisi műsorában ezenkívül még e következő darabok foglalnak helyet: A kamiliás hölgy, Suderman Szülőföldje (Heimat) és Goldoni Locandierája

\* **Gingalló gingalló.** Egy hatvannyolcz éves ember öngyilkosságáról ad hirt nekünk orosházi levelezőnk. Az öngyilkosság felfedezésének megindító részletei vannak. Az öreg embert az unokája: Szücs Gusztika vette észre és gyermekes ésszel azt hitte, hogy a nagyapó játszani akar vele és a mint meglátta, hogy ott függ a tüzfal mellett, tapsolni kezdett kezecskéivel s himbálni kezdte kiáltozván.

— Gingalló gingalló!

Az öregapó azonban nem szólt, nem nevetett, mint máskor, mire a gyermek csakhamar pityeregni kezdett és az anyjához szaladt mondván, hogy a nagyapó haragszik. Így vették észre a tragikus esetet, de már későn volt. Mi vihette rá a szerencsétlen öreg embert az öngyilkosságra, nem tudják.

\* **Köbor tinók.** Az ősi vashid közelében két köbor tinót találtak. Vigan legelészték a harmatos fűvön míg egy kondás bojtár hurkot nem vetett a nyakukba. Tulajdonosa egy kis kárpotlást is fizethet a hajtópénzen kívül, mert okoztak szépen károkat is.

## A Bazár-szoros és a színház.

— Az ad hoc bizottság ülése. —

A város törvényhatósági bizottságában mind több hive lesz a színház építés és Bazár-szoros kiszélesítés kérdésének kapcsolatos megoldását felöllelő tervezet keresztülvitelének.

A Ländler Ferencz terve szerint a Hillinger-Weiszlovits-Mayr-Tóth Ferencz házak megvétele által nyert szabad téren építtetnék fel a színház s a kibővített Bazár-szoros mentén bazárépületet emelnének 56 évre, a fennmaradó területet pedig házhelynek eladnák.

Ezen tervet a közgyűlés egy ad hoc bizottságnak adta ki előterjesztés végett.

A bizottság tegnap délután ülést tartott; Bordé Ferencz elnöklete alatt jelen voltak: Száhländer Károly, Bozóky Béla, Dus László, Busch Dávid, id. Rimanóczy Kálmán és Eleméry Ferencz jegyző.

Tüzetesen megbeszéltek a terv keresztülvitelének módozatait.

Mayr Sándor, Weiszlovits Adolf, Hillinger Lipót és Tóth Ferencz háztulajdonosokkal a tulajdonukban levő házak eladására nézve egyezkedésbe bocsátkoznak s erre Rimanóczy Kálmánt és Bordé Ferenczet kérték fel, azzal a megbizatással, hogy az illetőktől kötelező nyilatkozatokat vegyenek. Egyben felhívták Bordé tanácsost, hogy az illető házak adólistáját nyújtsa be, a mely alapul fog szolgálni az esetleges kisajátításnak.

A szomszédok s más érdekelték hozzájárulása szintén kívánatos. Erre nézve Hegedüs Gézá, Tót Ferenczet, Sztarill Ferenczet, Ländler Ferenczet és Hoványi Gézá kérik fel, akik megkísérlik az illetőknél a hozzájárulás kieszközlését.

Az építendő bazár terveinek és költségvetésének elkészítését Rimanóczy Kálmán felajánlotta. Köszönettel vették.

Hosszasabban megbeszéltek, hogy miként kellene a bazár jövedelmezőségét biztosítani.

Többen egy konzorcium által szeretnék a bazár építését és bérletét, legalább 10 évre biztosítani.

Rimanóczy Kálmán legezelszerűbbnek tartaná, ha maga a város építené fel a bazárt, mert igen könnyen, az elbontott házakból kikerülő anyagból fel lehetne teljesen építeni azt. De ha már konzorciumot akarnak, akkor úgy intézzék, hogy a bazár építésével együtt a házak lebontását, az anyag és a fennmaradó telkek értékesítését is a konzorcium vállalja el.

Végül a fennmaradó telkek értékesítését beszéltek meg. Szó volt, hogy próbaárverést kell tartani, hogy a bevételre nézve legyen valamely számítási alap.

A telkek értékesítésére nézve nem állapodtak meg, hanem majd a tervek elkészülte után határoznak.

A tér- és utca rendezés tervének és költségvetésének elkészítésével Busch Dávid főmérnököt bízták meg. A gyalogjárók aszfalttal, a kocsitak aszfalt makadammal lesznek burkolva.

Ezzel az értekezlet véget ért.

## TANÜGY.

### Az ipar- és kereskedelmi tanoncz iskolai bizottság szervezése.

Eddig az iparos tanoncz iskolák és a kereskedelmi alsó fokú iskolák felett külön bizottság vezette a segédek szakrajz tanfolyamát. A miniszter rendeletéből most mind három egyesített s tegnap délután volt az így egyesített bizottság szervező ülése.

Jelen voltak: Rácz Mihály h. polgármester, Ragány János, Palkovits Imre, Stark Gyula, Láng József, Milibák József, Kékus Vidor, Guttmann József, Óváry Lajos, Kovalik János, Óó Mihály, Máthé Lajos, ifj. Cser János, Weisz Károly, Sztarill János jegyző.

Rácz Mihály nyitotta meg az ülést s felhívta a jelenlevőket, hogy elnököt válasszanak.

Bertsey György méltatta Ragány János eddigi elnöki működését s ajánlotta az együttes bizottság elnökévé, mire Ragány Jánost egyhangulag elnökévé megválasztották.

Ragány János ígéretet tett, hogy jövőben is teljes igyekezettel a tanonciskolák érdekében fog működni. Köszöni a bizalmat.

A többi tisztii állások a következőkkel töltek be:

Főgondnok lett: Stark Gyula, alelnök Bertsey György, Huzella Gyula, alagondnok: Palkovits Imre és Óváry Lajos, jegyző Sztarill János.

A helyettes polgármester: Rácz Mihály fáradozásáért köszönetet mondtak.

Bertsey indítványozta, hogy az ügyek vitelének egyszerűsítése céljából az elnök és alelnökön kívül az ipari dolgokat tárgyaló ülésekre csak az iparos tagokat, a kereskedelmi ügyeket tárgyaló ülésekre pedig csak a kereskedő tagokat hívják meg.

Az indítványt nem fogadták el; hanem az elnökség fog a tapasztalatokhoz képest ez irányban javaslatot tenni.

Ezután felolvasták az partanodai igazgató jelentését. E szerint a kapitányi hivatal több iparost megbírságot, mivel tanulók iskolamulását nem tudták igazolni. A téli tanfolyam vizsgálatait kielégítő eredménnyel megtartották.

A téli tanfolyamra nézve az igazgató azt javasolta, hogy november 1-ső helyett október hó 15-én kezdődjék s egy fél hónappal előbb zárják be a tanfolyamot, azonban azt nem fogadták el s az eddigi időpontot hagyták meg.

A rendes tanonciskolában a jövő tanévre a beiratások szeptember 5-15 napokra eszközöltnének.

Az igazgató javaslatát egy tanítói könyvtár létesítése iránt, elvileg helyeslik; de a költségekre nézve majd a jövő évi költségvetés megállapításakor gondoskodnak.

Elhatározták, hogy tekintettel a hitoktatók és a tantermek csekély számára, csak a téli hónapokban, novembertől márcziusig lesznek hittani előadások és pedig a téli tanfolyam hallgatóival együttesen. Mivel pedig a hitoktatás a tanonciskolákban kötelező, a bizonyítványokban erre nézve is kiténtetik a tanjegyet.

Elfogadták az igazgató javaslatát, hogy az osztályokban úgy az előadások megkezdése előtt, mint után »föhászterü« imákat mondjanak a tanoncok. Az imák szövege a következő:

#### Előadás előtt.

Mindenható Isten! Légy velünk lelkednek erejével; áldd meg igyekezetünket, melyet szent neved segítségül hívásával kezdünk meg. Amen!

#### Előadás után.

Haláadásal zárjuk be ez órát jó Istenünk a segedelemért, melyet velünk közöltél. Légy velünk az élet után is! Amen!

A már rendszeresített iparos tanonciskolai igazgató-szakrajztanár és segédrajztanári állásokra nézve a miniszter még nem nyilatkozott. Elnököt utasították, hogy a miniszternél sürgesse meg az ügyet, mivel a költségvetés összeállítását a kérdés halogatása akadályozza.

Justh Sándor és Kováts Ferenc bizottsági tagok elhunytát jegyzőkönyvbe jegyezték. Helyesítő tudomásul vették, hogy a végzettségkérdésnél a bizottság testületileg jelent meg.

Még néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

## MULATSÁG.

### A »kath. kör« juniálisa.

#### Értesítés.

A tegnapi nap folyamán küldte szét a kath. kör juniálist rendező bizottsága a meghívókat a pünkösdi másod napján tartandó nyári táncvigalomra. 700 db. meghívó lett expedálva, mégis, ha netalán valaki tévedésből meghívót nem kapott volna, jó lehet arra

igényt tart, szíveskedjék Imrik Gusztáv rendezőbizottsági elnökhöz fordulni, ki a legnagyobb készséggel tesz eleget a kívánságnak.

Nagyvárad 1897 május 20.

A rendező bizottság.

#### Felhívás.

Tisztelettel fölkérem a kath. kör vigalmi bizottságának tagjait, hogy ma d. u. 6 órakor a kör. helyiségében megtartandó bizottsági gyűlésén teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

Nagyváradon 1897 május 21.

Imrik Gusztáv.  
elnök.

A Réti népkör majálisa. A nagyváradi Réti népkör majálisa iránt nemcsak a tagok, hanem a Réti lakosság körében is általános az érdeklődés. Minthalljuk a teke és biliárd versenyre szép díjak lesznek kifizetve, melyek a nyertesnek nagy becsü emlékül fognak szolgálhatni.

## EGYESÜLETEK.

A Rabsegélyző egyesület ülése. Van szerencsém T. választmányi tag Urat a „nagyváradi és biharmegyei rabsegélyző egyesület“ folyó 1897 május hó 23-ik napján 10 órakor rendes helyiségben (kir. törvényszéki fogház épület) tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívni. Nagyvárad 1897 május 19-én Gyöngyösy L. egyleti elnök.

## SZINHÁZ ES MŰVESZET.

### Marianna.

— Május 20. —

(— n.) Echezaray hatásos drámájának tegnapi, második előadása igen csekélyszámu közönséget vonzott a szinkörbe, a mi nem is csodálkozunk, mert hiszen nem Beöthy-féle bohózatot, vagy »fővárosi életkép«-et adtak, hanem drámát, egy — kimondhatjuk — világhírű írónak, ha dramaturgiai szempontból nem is tökéletes, de részleteiben mesteri kézre valló munkáját.

Paulayné asszony fogalmat alkothat magának, hogy érdemes-e itt annyira belemerülni egész lelkével, minden tudásával egy szerepbe, mint azt a tegnapi előadás alkalmával is tapasztaltuk. Alakítása minden ízében hű tökéletes s a szenvedély kitörésében meg-rázó volt.

Méltó partnere volt Tompa Kálmán, a kiben a két év előtti, ide-oda kapkodó Tompára majd nem lehetetlen ráismerni játéka perfekt, járása, gesztusai a helyzetnek megfelelőek mindig; tegnap is kifogástalan volt.

Balla Kálmán, Szendrei, Szláma Vilma, Bácsné, Hegyesi igyekeztek, hogy az előadás lehetőleg sikerült legyen s igyekeztek nem szenvedett kudarcot.

A »Furcsa Háboru.« Egy Nagyváradon már rég nem adott operette »A furcsa háboru« kerül holnap este színre. A főbb szerepeket Székely Irén, Rontay Boriska, Tolnainé, Kövesi Hegyessi és Déri Jenő játsszák.

A vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél helyárok mellett Szigethy József kitűnő énekes bohózata »Egy jó madár vagy adj a tőlnak szállást és kiver a házból« kerül színre, este pedig az »Ingenyelők« a Sárka szerepében Ámon Margittal.

Színházi hírek. A budapesti népszínház szépsikert aratott új operettejének »Ninitté«-nek lesz legközelebb premiéreje a váradi szinkörben, mely csak januárban került színre Budapesten először. A jövő héten pedig egy régi, de kedves zenéjű operettnek, az »Eleven ördög«-nek lesz représe. Mind két darabra

már napok óta folynak a próbák. — A Du Maurier szenzációs színműve »Trillby« csak június közepe felé fog színre kerülni.

## TAVIRATOK

### Királyi kijelentés és a kvóta.

Budapest, május 20. (Saj. tud. táv.) Magyarországnak gazdasági helyzetében fellendülés észlelhető ezt a király ő felsége mondotta többek előtt a keddi udvari ebéden s mi kénytelenek vagyunk a királyi szónak hitelt adni.

Magyarország e mostani gazdasági fellendülése lehetővé s elviselhetővé teszi a nagyobb kvóta arányt. Mi nem gondoljuk s érezzük, de hódolattal hajlunk meg a királyi szó előtt.

De még mást is mondtak a királyi ajkak. Döntés esetében meg fog állapítani 35 százalékot. A mi szívünk vérzik ezek hallatára, mert anyagi romlásunkat látjuk ebben, de engedelmeskedünk a királyi akaratnak — bármi történjék is.

Es ezeket a kijelentéseket persze nagy megdöbbenéssel fogadták a jó urak s rögtön iztelen lett az étel, savanyu a bor amit ajkukhoz vittek, Mert hogy a nemzet haragja a rossz tanácsadókat sújtja s nem a királyi trónt — azt a loyális magyartól mindenki föltételezi. De ez a szörnyűködés már késő, a megtörténtet már nem lehet meg nem történné tenni. E meglepetés közt találta ki aztán a miniszterelnök ur az egész odiozus dolgot. A király — így regél izgatottan a miniszterelnök ur — döntés esetében minden bizonynyal meg fog állapítani 35%-ot, azért tanácsos — mert most már a miniszterelnök ur csak tanácsolni tud, de nem cselekedni — azért t a n á c s o s 34.6%-ot önkényt megállapítani, hogy a király a döntés kelemellenségeit kikerülhesse. Széll Kálmán s társai verejtékes, ránczolt homlokukat megbólintják a nagy mogul előtt s ezzel a kedves rege véget ért. A nemzet pedig, hogy mit remélhet ezek után — az nagyon kétségbeejtő.

### Dementi hírek.

Budapest, máj. 20. (Saj. tud. táv.) Egy mai reggeli lap ama hírét, mintha Falk Miksát azzal kínálták volna meg, hogy a legfontosabb kiegyezési törvényjavaslatok tárgyalásánál mint előadó szerepeljen, épen Falk Miksa kívánatára alaptalannak jelenthetjük.

Budapest, máj. 20. (Saj. tud. táv.) Ama hirt, mintha a képviselőház elnöke Berzeviczy Albert dr. v. b. t. t. mint a m. kir. Opera és a Nemzeti színház intendánsa volna kombinációba véve, a »Budapesti Tudósító« a legalaposabb információk alapján naiv koholmánynak jelentheti ki.

### Baleset a király előszobájában.

Budapest, május 19. (Saját tud. távirata.) A nyitrai küldöttség egyik tagját, Kostyál polgármestert a király előszobájában féloldali szélütés érte. A mentők elvitték. Később a tisztelgő Kresz mentőigazgatótól a király részvétellel tudakozódott.

### Horvát választások.

Fiume május. 17. (Saj. tud. távirata.) Horvátország választó kerületéből zavargásokat jelentenek s ennek elfojtására három század már Fiuméből elutazott s kettő utra készen.

## REGENY-CARNOK.

### P R A D A.

Fordította K. G.

30.

Othon azonban mindent a legnagyobb zavarban talált, Daisy olyan volt mint egy őrült, toporzikolt, sivitott, atyját kiabálta, esküdözött, hogy a mamzellel soha sem lesz együtt. Apja után akart utazni, a szolgák zárták be előtte az ajtót, hogy kine szökjön.

Oditva szakította szét a nyakláncot, a gyémántokat jobbra balra hánnya a szobában, aztán még mielőtt megakadályozhatták volna, szétzúzott egy nagy tükört az öklével, csörömpölve hullt alá az üveg s egy darab elvágta kezét.

A vér láttára nagyon megijedt, a házvezetőnő s a szobalány bekötötték sebeit, aztán a divánra fetették, nem bánta akármit csinálnak vele, halásápadtan nyugtázott végig, csak az ideges rángatózás árulta el, hogy még mindig az esemény hatása alatt áll.

A kék selyem ruha egészen véres volt.

Igy találta Leonora a gondjára bízott gyermeket, mikor rózsás hangulatban haza érkezett.

Duin kisasszony az ajtóig elébe ment s elbeszélését fejét csóválva a következő szavakkal fejezte be.

— Kegyed nem tudja mit vállalt magára.

— Négy hónapja már, hogy itt vagyok, de még ilyen gyermeket soha nem láttam, pedig már sok helyt megfordultam. Leonora semmit sem árult el, pedig ő is csak olyan tanácsatlannal állott ott, mint Duin kisasszony, a legkevésbé sem tudta, hol kezdje, hogy a gyermekre befolyást tudjon gyakorolni, mégis úgy tett, mintha előre meghatározott tervei volnának, s attól egy percze sem akar eltérni, mintha meglelt volna győződve, hogy az elhoz vezet.

A szobába ment, hol a gyermek feküdt, nézte, hogy vajjon alszik-e? Leonora észrevette, hogy a gyermek pillái csak félig vannak lecsakva, s remegve várja a következményeket.

Leonora azonban egy szót sem szolt, annál kevesebbet tett. Az ételt felhordták, erre megkérdezte Daissyt, hogy eszik-e?

— Nem. — hangzott a makacs felelet.

Egyedül Duin kisasszonnal és midőn ez szolt, hogy vigyenek a gyermeknek enni, Leonora azt felelte, hogy nem szükséges.

Daissy a mellék szobában feküdt, hallotta, hogy tálalnak, elhordják az ételeket, hallotta mit beszél a nevelőnő és házvezetőnő. Azt várta, hogy majd az ebédlőbe viszik. Senki sem nézett feléje. Végre nem állta tovább, felugrott az ebédlőbe rontott mint furia.

— Mi ez? A szolgák esznek, s nekem ki itt egyedül parancsolok kié minden, éhezniem kell.

Nagyon kevert nyelven mondta ele néhány szót, a véres ruhában összekarmolt ábrázattal, felvetett ajakkal, összeránczott homlokkal épen nem volt gyermekies sőt ellenkezőleg, visszatartó úgy hogy Leonora azt gondolta, hogy e ház valóságos paradicsom volna, ha ez az ördögfiók nem lakna benne.

(Folyt. köv.)

## Megszűnt a háboru.

A török-görög háboru a mai nappal befejezettnek tekinthető. Ugy török, mint görög részről ma tették közzé a fegyverszünetre vonatkozó hivatalos rendelkezéseket. Epirusra nézve már meg is állapították a megbízottak a fegyverszünet feltételeit, míg a trónörökös serege nevében alkudozó küldöttség a végleges fegyverszünet megkötéséig 24 órai haladékot kapott, a főhadiszállások vezérei sátraira pedig felröppent a fehér zászló, a béke galambja és határt szab az öldökléseknek.

Az európai diplomacia dolga lesz már most az ideiglenes békét véglegesíteni és a kibontakozást az arany közép

ut kijelölésével lehetővé tenni, minthogy pedig ez a világ békéjének is érdeke, kétségkívül nem sok idő múlva más alkalmunk lesz a béke örömhírét regisztrálni.

Mai távirataink így hangzanak:

### Részletek a domokosi csatából.

Athén, máj. 19. (Saj. tud. táv.) Lámiából jelentik, hogy a görögök Domokosnál, daczára a tulerős, 60.000 főre becsült török seregnek, vitézül harcoltak. A csata bevégeztével a görög sereg megtartotta pozícióját és arra gondolt, hogy másnap folytatni fogja a harcot, de a trónörökös rossz híreket vett a bal és jobb szárnyról s ezt Athénbe megjelentve, onnan azt az utasítást kapta, hogy Domokost hagyja oda, mert különben a bekerítés veszélye fenyegeti. A trónörökös erre táborokara kíséretében szürkületkor elhagyta a csatateret, mire nemsokára a görög csapatok is elhagyták hadállásaikat és a régi határ mentén huzódó Phurka-szoros felé vonultak vissza. A trónörökös ma Lámiába érkezett. A görög csapatok a phurkai magaslatokon táboroznak, hogy az átjárókat megvédelmezzék. A domokosi csata előtt a törökök több falut és négy koresmát felgyújtottak Pharzalustól délre. A görög sebesülteket ma Lámiába szállítják. Thessália népe ijedtében kivándorol. Több ezer főre rugó aggokból, nőkből és gyermekekből álló csapat Lámia környékén sátrak alatt tanyázik a legnagyobb szegénységben és nyomorban.

### A görög miniszterelnök rendelete.

Athén, május 20. (Saját tud. távirata.) A törökök Artában azt a követelést állították fel a fegyverszünet feltétele gyanánt, hogy a görögök a törökök által megszállt területet ürítsék ki, az artai hidat pedig semlegesnek nyilvánítsák. A tárgyalások vezetésére Sützo örnagy hatalmaztatott fel. Este fél nyolczkor Ralli miniszterelnök a minisztertanács közepében a következő sürgönyt intézte a trónörököshöz: A fegyverszüneti feltételek Epirusra nézve a háboru előtt elfoglalt állások alapján ma Artában megállapítottak. »És hozzá tette: Közölje Ön ezen feltételeket a török csapatok főparancsnokával és jelentse ki előtte, hogy e pillanattól kezdve az ellenségeskedéseket megszünteti, melyeket csak újabb támadás esetén folytatand. Közölje még vele azt is, hogy ha ez az eset előfordulna a fegyverszünet megsértéséért minden felelőséget ő rá hárit, s hogy az Önnel szembenálló összes török alparancsnokokat felhívja az ellenségeskedések abbanhagyására.

### A török nagy vezér rendelete.

Konstantinápoly, máj. 20. (Saj. tud. táv.) A nagyvezér rendelete a minisztériumokhoz, melyek azt az összes hatóságokkal és parancsnokságokkal közölték, azt mondja, hogy az ellenségeskedések megszüntetése a további vérmentések megállításáig végett történt. A fegyverszüneti feltételek azonban semmiképp sem tévesztendők össze a béke feltételekkel. A thessáliai és epirusi főparancsnokok parancsot kaptak, hogy a fegyverszünet megkötése után szigorúan őrizkedjenek az ellenségeskedéstől, a csapatokat azonban a harcra készen tartásuk.

### Fegyverszünet a táborban.

Athén, május. 20. (Saját tudós távirata.) Smolenszki tábornok éjfélkor megérkezett Lámiába, hol nagy lelkesedéssel fogadták Jövele megnyugtatólag hatott a lakosságra. Egy

görög küldöncz csapat találkozott Seifullah pasával, a török csapat vezérkari főnökével a ki megígérte hogy a fegyverszünetre vonatkozó ajánlatról jelentést tesz Edhem pasának További vutásításig hozzájárul ahhoz hogy az ellenségeskedések egy napra beszünttetesenek A görögök visszavonulása alatt különféle kisebb összeütközések voltak mely alkalommal néhány katona elesett.

## NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Legújabb fővárosi életkép!

Bérlet 18-ik szám.

Bérlet 18-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi május 21-én,

az arad-nagyvárad színtársulat által.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

Harmadszor:

## A V I G É C Z E K.

Fővárosi életkép dalokkal.

## KÖZGAZDASÁG.

### Keresztény fogyasztási szövetkezetek országos köteleke.

Nagyvárad, május 19.

L union fait la force. A napról-napra szaporodó fogyasztási szövetkezetek áldásos működéseiket csak is úgy fejthetik ki fokozotabb mérvben, ha kölcsönösen támogatják egymást, ha összeköttetésben állanak egymással tudják azt, hogy áruikat hogyan és honnan szerezhetik be legjutányosabban.

De szükségük van a fogyasztási szövetkezeteknek egyéb tekintetben is a támogatásra. A könyvelés, az elszámolás, ellenőrzés tekintetében részletes utbaigazításokat igényelnek, majd eszen, majd azon akadémikusok, szörszálhasogató hatósággal gyülik meg a bajuk, a vasuti áruszállítási díjszabás helyes alkalmazásának ellenőrzésére sem képesek, szeszes italok kis mértékben elárúsítása, dohány-, lőpor-, sóeladási engedélyek megszerzése tekintetében tájékozatlannal állanak, dühöngésig ellenséges indulatu kereskedők az iparhatóságokhoz és kamarákhoz mindenféle feljelentéseket intéznek a szövetkezetek ellen, itt is gyakran volna szükség jó tanácsra, védelemre.

Szakképzett, megbízható üzletvezetők nem állanak elégséges számban az egyre-másra alakuló fogyasztási szövetkezetek rendelkezésére, ilyeneket tehát összekeresni, a szövetkezeti üzletkezelésbe beoktatni kellene. Majd nemsokára meggyülik a bajuk a szövetkezeteknek az adóügygyel is. El lehetünk rá készülve, hogy a kereskedők minden követ megfognak mozdítani, hogy félelmes versenytársait a fogyasztási szövetkezetek magas III. osztályu keresetadóval rovassanak meg E tekintetben, valamint a mindenféle illetékek kirovása tekintetében és szükség lesz arra, sőt van is már, hogy a keresztény szövetkezetek védelmére támaszkodhassanak, mely érdekeiket, ha szükséges, a pénzügyminisztérium előtt is képviseli.

Nagyon szükséges volna az is, hogy, a mint a hitelszövetkezetnek van, a fogyasztási szövetkezetnek is legyen oly szaklapjuk, mely a szövetkezeteket az ügykezelés és üzletvitel tekintetében a szükséges utbaigazítással állandóan ellátja, az ajánlható beszerzési forrásokat megismerteti, szakkérdésekben tanácsot ad, az átváltozásokat pontosan közli stb., de ily szaklap megindítása is csak akkor válik lehetségessé, ha a fogyasztási szövetkezetek országos központja, mely körül az összes keresztény jellegű fogyasztási szövetkezetek csoportosulnak, akcióba lép.

A legközelebről érdekelteknek, a fogyasztási szövetkezeteknek kell tehát a szövetkezeti ügy barátaival kezelt fogva, valamint kezdeményezni, s ez a valami nem lehet, más, mint a magyarországi keresztény fogyasztási szövetkezetek országos köteleke.

Ezt kell mindenekelőtt létre hozni; a szövetkezeteknek maguknak egymással társulva,

egymással kezét fogva, az erőket egyesítve kell odatörekedni, hogy a segély, a gyámoltás, a szaktanács, a közbenjárás rendelkezésünkre álljon. Ha az országos kötelék megalakul, ha annak lesz a fővárosban központja, lesznek vidéki organumai, ez a szervezet majd tudni fogja, hogy megfelelő sorrendben minő intézményeket és minő intézkedéseket léptessen életbe úgy az árubeszerzés közvetítése, valamint egyéb bírány támogatás érdekében.

Ennek az összekötő kapocsnak létesítését készíti elő a következő felhívás, melyet alább közlünk s melyet Miller József az »Alkotmány« igazgatója és L. Szabó Endre az »Alkotmány« közgazdasági rovatának vezetője bocsátottak ki.

A felhívás a következő:

#### Felhívás

a keresztény jellegű fogyasztási szövetkezetekhez.

A keresztény fogyasztási szövetkezetek száma szépen szaporodik. A mag jó földbe hullott s gyarapodása legszebb reményekre jogosít.

A létrejött és létesülő fogyasztási szövetkezeteknek azonban feltétlenül szükségük van a gyámoltásra.

Szükséges, hogy az árubeszerzés megkönnyíthessék, s hogy a szövetkezetek a lehető legjutányosabb első beszerzési forrásból meríthessenek, s ekként versenyképesek legyenek. Ezenkívül szükséges, hogy a hazai keresztény fogyasztási szövetkezetek egymás gyámoltása végett kötelekbe lépjenek, mert az egyesülés az erő forrása.

Hogy azonban a szövetkezetek központi támogatása és egyesülése a legalkalmasabb módon megvalósítható, mindennek előtt szükséges, hogy a már megalakult keresztény-fogyasztási szövetkezeteket megismerhessük.

Ez okból — azok nevében is, kik itt a keresztény fogyasztási szövetkezetek iránt a legmelegebben érdeklődnek, s ezek gyarapodását előmozdítani készek — tisztelettel felkérjük a szövetkezetek elnökeit, illetve igazgatóit, hogy a vezetésük alatt álló fogyasztási szövetkezetekre vonat-

kozó alábbi adatokat velünk az ügy érdekében közölni sziveskedjenek.

1. A szövetkezet czége (czime.)
2. Székhelye, (Község, megye, utolsó posta.)
3. A szövetkezet megalakulásának ideje.
4. Az üzletrész (törzsrészjegy) névértéke.
5. Hány üzletrész van jegyezve?
6. Hány tagja van a szövetkezetnek!
7. Van-e áruaktára (boltja)?
8. Mely főbb árucikkek elárúsítására terjed ki a szövetkezet üzletköre.
9. Mennyi körülbelül az egy évnegyedi, vagy legalább egy havi áruforgalom?
10. A szövetkezet igazgatóságának és felügyelő bizottságának kik a tagjai? (Név, polgári állás.)
11. Van-e a szövetkezetnek múlt évi mérlege? Ha van, kérjük annak beküldését.
12. Mely forrásokból (mely cégektől) szerzi be a szövetkezet az árukat?
13. Meg van-e a beszerzési forrásokkal elégedve?
14. Léteznek-e a közel vidéken más keresztény jellegű fogyasztási szövetkezetek s melyek azok? Avagy vannak-e ilyenek alakulóban?

Mindezen kérdésekre vonatkozó választ tartalmazó értesítéseket kérjük folyó évi június hó 1-ig az »Alkotmány« napilap szerkesztőségébe (Budapest, Mária-utca 11. sz.) beküldeni.

A kért értesítések beérkezése után a továbbiakról a velünk összeköttetésbe lépő fogyasztási szövetkezeteket időnként értesíteni fogjuk.

Budapest, 1897. évi május 18-án.

Miller József,

az »Alkotmány«  
igazgatója.

Losonci Szabó Endre,

az »Alkotmány«  
közgazdasági rovat vezetője.

**A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut r. t. évi közgyűlése.** A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság június hó 19-én délután 3 órakor tartja évi rendes közgyűlést a vármegyeház kis termében. A közgyűlés elé — mint értesülünk — igen kedvező mérleget fog terjeszteni az igazgatóság. A gyűlésen alapsza-

bályszerűleg lemondó igazgatósági tagok helyett új választás is lesz. — Megelőzőleg választmányi ülés fog tartatni.

A szerkesztésért felelős:

**Dr. VUCSKICS GYULA.**

529 szám

1897

### Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a nagyvárad városi kir. bíróság 1897 évi 7395 számú végzésével Szücs Mihály felperes részére Dr. Vári Szabó Béla és neje alperes ellen 32 frt 68 kr követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 350 frtra becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság 8371/97 számú végzésével az árverés elrendeltetvén annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán főuteza leendő megtartása határidőül **1897 évi május hó 25 napján délután 3 órája** tüzetik ki a mikor a bíróság lefoglalt egy hintó s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Felhivatnak mindazok, kik az árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző követeléshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseikkel az árverés megkezdéseig alóli kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1897 évi május 10. napján.

Batig Ferencz,  
kir. bírósági végrehajtó.

### Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

**Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.**

Kitüntetve:

**Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.**

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

**OBERBAUER ALAJOS utóda,**

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója

**BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.**

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

**egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges**

tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

**MISERUHÁKAT,**

*Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.*

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

**Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.**

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

**Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.** (242) 30-52

**Műhímzés.**